

Sarah d'Alaska i la dreta radical

- EUA és un gran país del qual es poden aprendre moltes coses, però no el fanatisme, el racisme i el populisme

JOAN ANTÓN MELLÓN*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 6.03.10

La creixent quantitat d'adolescents espanyols que porten gorres amb visera de costat, xandalls esportius llampants i pantalons caiguts fins mostrar la goma dels calçotets (ressons provincians d'una cutre moda ianqui d'origen presidiari) ens reitera la gran importància que té per al món occidental tot el que passa als Estats Units, tant si són factors econòmics (com la recent crisi financera), polítics o culturals. Els Estats Units marquen tendències i per això hem de distingir el gra de la palla, allò que ens pot ajudar del que ens perjudicaria (en qualsevol cas, la imitació acrítica dels papanates sempre és negativa). I palla rebutjable és el comportament populista de l'exgovernadora d'Alaska i excandidata a la vicepresidència dels Estats Units Sarah Palin.

Aquesta senyora, que aspira a ser la candidata republicana en les eleccions presidencials del 2012, en els seus discursos alaba reiteradament la ignorància com a mostra d'autenticitat; barreja religió i política per legitimar les seves propostes i, com a demagoga populista, afirma, per exemple, que la millor virtut del recentment elegit senador per Massachusetts Scott Brown és que «es tracta, simplement, d'un home amb una camioneta».

Per aconseguir el seu objectiu polític, Palin s'ha convertit en una agitadora que edita llibres sobre la seva vida, pronuncia discursos i assisteix a convencions polítiques. Com la recentment celebrada dels Tea

Party, un moviment de masses ultraconservador que té com a lema principal Recuperar Amèrica per als americans i en el qual els seus seguidors propugnen abaixar els impostos, s'oposen radicalment a les polítiques de l'Administració d'Obama i pretenen refundar el país per restituir la nació als seus legítims fills: els blancs, anglosaxons i protestants. En aquesta convenció, que va tenir el seu moment estel·lar en el discurs de Palin, pel qual va cobrar més de 100.000 dòlars, es van sentir crits d'«Obama és africà», «la salvació està en Sarah» i «aquest país és nostre». Els enemics són els immigrants, les minories racials, els progressistes de tota mena... i els republicans moderats.

Palin és una conservadora radical, membre activa de la poderosa i influent Associació Nacional del Rifle (NRA) i militant de l'associació antiavortista Feminist For Life. El públic receptor dels seus missatges és l'Amèrica republicana conservadora i cristiana protestant, majoritàriament militants actius o simpatitzants del que se'n diu Nova Dreta Cristiana. Un conglomerat d'associacions religioses protestants ultradretanes i fonamentalistes (el terme neix als Estats Units per referir-se a integristes cristians) amb un poder mediàtic enorme (televisió, ràdios, premsa), cultural (universitats, esglésies) i associatiu (clubs, residències, associacions benèfiques, hospitals, etcètera).

El seu poder d'incidència en l'opinió pública nord-americana és tan gran que els triomfs electorals de Ronald Reagan i de George Bush (fill) es deuen en part a això. A la seva capacitat de mobilitzar l'electorat republicà en la defensa del que la dreta radical nord-americana considera que són les essències de la seva nació: els valors angloprotestants. Els Estats Units són la nació favorita de Déu i per aquest motiu tots els presidents d'aquell país acaben els seus discursos amb l'afirmació ritual:

«Déu beneeixi Amèrica». Igual que les seves monedes exhibeixen a l'orla el clàssic Confiem en Déu.

S'hi barreja, en més o menys grau, religió i política, i, amb això, les discussions i els arguments es dogmatitzen i es cau en l'irracionalisme: en els inicis de la guerra de l'Iraq, Palin va recolzar amb un entusiasme total la intervenció militar i va arribar fins i tot a declarar, sense cap mena de rubor, que «els líders de la nació enviaven l'Exèrcit a una missió de Déu».

A mitjans del segle XIX, als Estats Units es va crear un efímer partit populista arran de les convulsions socials produïdes per les noves onades d'immigrants: el Partit dels Know-Nothing o American Party. Per tant, la reivindicació de les virtuts de la ignorància forma part d'aquesta tradició político-cultural nord-americana i Palin n'és l'hereva política. Aixeca la bandera del populisme com a mètode polític per accedir al poder. Un populisme que glorifica el «sentit comú» i les «virtuts innates» dels homes del carrer enfront de les elits.

I com a combustible per a la seva ascensió, la rancúnia d'unes classes mitjanes empobrides; l'ambició d'una nova classe política republicana àvida de desbancar els líders del partit i, finalment, les frustracions d'uns homes blancs per la pèrdua dels seus privilegis, estatus i poder davant les conquestes del feminisme i les associacions progressistes pro drets civils.

Els Estats Units són un gran país que ens pot ensenyar moltes coses, però no ens haurien d'interessar les característiques dels seus radicals de dreta: l'individualisme antisolidari extrem, el fanatisme religiós dels seus

fonamentalistes protestants, el racisme diferencialista i el populisme ultranacionalista. Ja tenim les nostres pròpies misèries polítiques.

*Catedràtic de Ciència Política de la Universitat de Barcelona